

УДК 376:159.922.72]-056.173(045)  
DOI <https://doi.org/10.30970/PS.2025.25.17>

## ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ДІТЕЙ З ДОМІНУЮЧОЮ ЛІВОЮ РУКОЮ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Тетяна Острянюк

*Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля,  
вул. Іоанна Павла II, 17, м. Київ, Україна, 01042  
e-mail: ostryanko\_ts@ukr.net*

У статті розкрито особливості психологічного супроводу дітей з домінуючою лівою рукою в інклюзивному освітньому середовищі. Ліворукість розглядається як варіант нейропсихологічної норми, пов'язаний з переважною активністю правої півкулі головного мозку, що зумовлює специфіку мислення, сприймання, емоційного реагування та моторики. Сучасна освітня система здебільшого орієнтована на потреби дітей з ведучою правою рукою, що може створювати певні труднощі у навчанні, адаптації та розвитку учнів з домінуванням лівої руки. Автором здійснено аналіз психофізіологічних та нейропсихологічних особливостей дітей з домінуючою лівою рукою, а також визначено, що такі діти мають особливі нейропотреби, які слід враховувати при організації навчального процесу в інклюзивному освітньому середовищі.

Автор акцентує увагу на специфіці навчання дітей даної категорії, зокрема, на труднощах в адаптації: нестійкі графомоторні навички, дзеркальне письмо, труднощі просторової орієнтації, тривожність, зниження мотивації до навчання. Психологічний супровід розглядається автором як цілісний процес, що сприяє розвитку індивідуального потенціалу дитини, формуванню позитивному «Я-образу» та соціальній інтеграції. Визначено основні напрямки психологічного супроводу такі як – діагностичний, підтримка становлення особистісної ідентичності, робота з батьками та педагогами. Окреслені напрямки спрямовані на забезпечення успішної адаптації до навчального процесу, розвитку впевненості, самостійності дітей. Сформульовано практичні психолого-педагогічні рекомендації для створення комфортних умов навчання, виховання та розвитку дітей з домінуючою лівою рукою в інклюзивному освітньому середовищі.

Зроблено висновок про необхідність міждисциплінарного підходу до супроводу дітей з домінуючою лівою рукою, який поєднує знання фізіології, нейропсихології, інклюзивної педагогіки.

*Ключові слова:* психологічний супровід, інклюзія, діти з домінуючою лівою рукою, освітнє середовище, нейропотреби.

**Актуальність проблеми.** У сучасній системі освітніх послуг, яка дедалі активніше орієнтується на інклюзивні підходи, пріоритетним залишається створення умов для навчання всіх дітей – незалежно від їхніх когнітивних, психофізіологічних, фізичних, поведінкових особливостей. Однією з таких особливостей є домінування лівої руки, що має нейропсихологічне підґрунтя. У контексті шкільної освіти ліворукість впливає певним чином як на формування моторних навичок дитини, так і на способи сприйняття, обробки інформації, орієнтацію у просторі тощо, а також може стати чинником ускладненої адаптації до навчального процесу. Попри відносну поширеність ліворукості серед дітей, традиційно освітнє середовище залишається переважно праворукоцентричним, що проявляється у розташуванні робочого місця, навчального приладдя, специфіці методик письма та читання. Оскільки освітні методики часто не враховують варіативність латералізації, це у свою чергу може створювати незручність і призводити до тривожності,

психоемоційного дискомфорту дитини з домінуванням лівої руки. Водночас ця категорія учнів залишається недостатньо дослідженою у працях вітчизняних і зарубіжних науковців та практиків і зумовлює потребу у створенні цілісного підходу до психологічного супроводу таких дітей в умовах інклюзивного освітнього середовища.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Проблема ліворукості як однієї із форм нейропсихологічної варіативності розвитку дитини, привертала увагу як зарубіжних, так і вітчизняних науковців у контексті когнітивного розвитку, особливостей навчання, адаптації до освітнього середовища. Американський нейропсихолог Paul Satz у своїх дослідженнях (1970–1980-х рр.) довів, що у дітей з домінуванням лівої руки можуть по-іншому формуватися мовленнєві та когнітивні процеси, що створює підґрунтя для спеціального підходу до їхнього навчання та психологічного супроводу в освітньому середовищі [1].

Новітні наукові розвідки у контексті інклюзивної освіти підтверджують необхідність модернізації системи професійної підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних працівників з метою формування у них компетентностей у сфері психофізіологічного та нейропсихологічного розвитку дітей з лівостороннім типом латералізації. Зокрема, у дослідженні Zăvoianu, E. A. & Ciucă, S. G. (Zăvoianu, E. A. & Ciucă, S. G., 2023) вказано на труднощі пізнавальних процесів у дітей з домінуючою лівою рукою, що виникають внаслідок впливу освітньої системи, зорієнтованої на учнів з правостороннім типом латералізації. Авторами наголошується на необхідності адаптації навальних методик задля мінімізації когнітивних бар'єрів у дітей з домінуванням лівої руки [2]. Серед вітчизняних науковців вагомий внесок у дослідженні означеної проблематики зробила Л. М. Чеканська (2017), підкресливши, що сучасна система шкільної освіти пріоритетно активізує діяльність лівої півкулі головного мозку, акцентуючи увагу на логічне, послідовне, мовно-аналітичне мислення. Такий підхід зумовлює переважання вербально-логічних методів навчання та оцінювання знань, що створює менш сприятливі умови для учнів з правопівкульною організацією когнітивних процесів, серед яких нерідко є діти з домінуванням лівої руки [3]. Значну увагу у вивчення взаємозв'язку між формуванням ведучої руки та розвитком окремих мовленнєвих і когнітивних навичок приділив американський дослідник G. F. Michel (2021), який розглядає латералізацію як змінний процес, що зумовлює специфіку розвитку мовлення, міжпівкульної інтеграції, моторних навичок [4]. Аналіз наукових досліджень переконує, що ліворукість має не лише моторний вимір, а й когнітивно-психологічний і потребує відповідний супровід в умовах інклюзивного освітнього середовища.

**Постановка завдання.** Мета статті – визначити особливості психологічного супроводу дітей з домінуючою лівою рукою в інклюзивному освітньому середовищі та розробити практичні рекомендації щодо організації сприятливого супроводу.

**Виклад основного матеріалу.** Діти з домінуючою лівою рукою можуть стикатися з труднощами адаптації до начального процесу, пов'язаними із їхніми нейропсихологічними особливостями, зокрема – письма та читання, візуально-просторового сприймання, сенсомоторної координації.

Ліворука домінантність у дітей вимагає відповідних знань у учителів, психологів, асистентів вчителя щодо її впливу на навчальну діяльність, а також додаткових вмінь для адаптації методів навчання відповідно до індивідуальних потреб таких учнів. Варто зазначити про необхідність розуміння і усвідомлення учителями, що ліворукість – це прояв біологічного різноманіття, а не ознака неповноцінності чи відхилення. Діти з домінуванням лівої руки як правило проявляють схильність до образного мислення, інтуїтивного сприймання, емоційної чутливості, креативного підходу до розв'язання задач. Водночас навчальний процес переважно орієнтований на вербально-логічний стиль мислення, що

відповідає лівопівкульній організації когнітивних процесів. Ігнорування правопівкульних особливостей дітей з домінуванням лівої руки, може призводити до труднощів адаптації, підвищеної тривожності, зниження мотивації до навчання, психологічного дискомфорту. Ліворукість пов'язана із функціонуванням правої півкулі мозку, що зумовлює специфічні нейропотреби таких дітей. Нейропотреби – це індивідуальні особливості людини, пов'язані з особливостями обробки, збереження та відтворення інформації, домінуванням певних каналів сприйняття. Тому такі учні потребують адаптації освітнього середовища та навчального матеріалу відповідно до своїх індивідуальних способів пізнання. Нейропотреби формуються як результат індивідуальної нейропсихологічної організації мозку. Діти з домінуючою лівою рукою мають особливі нейропотреби, пов'язані з функціонуванням правої півкулі. За даними досліджень, у дітей з домінуванням лівої руки частіше зустрічається атипова (правопівкульна) мовна латералізація, особливо за наявності музичної освіти [5]. Це свідчить про іншу функціональну організацію мозку, яку необхідно враховувати під час планування інклюзивного навчання. Отже, психологічна підтримка дітей з домінуванням лівої руки в інклюзивному середовищі, має бути спрямована на створення сприятливих умов для навчання і враховувати нейропсихологічну варіативність.

Для ефективної організації психологічного супроводу дітей з домінуванням лівої руки необхідно враховувати їхні специфічні психологічні, когнітивні, нейрофізіологічні, поведінкові особливості. У дітей з переважанням ліворукої латералізації часто проявляється імпульсивність, підвищена емоційність, вразливість і схильність до нестійких емоційних реакцій. Для них характерні виражені здібності до творчої діяльності (ліплення, малювання, музики), що помітно проявляються у ранньому віці. Зазвичай такі діти відкриті до спілкування, демонструють комунікативну активність та високий рівень емпатії [2]. Домінування лівої руки часто асоціюється з провідною роллю правої півкулі головного мозку, яка має більш розвинену систему поперечних зв'язок, що забезпечує високу ефективність опрацювання невербальної, просторової та емоційно-інтуїтивної інформації. Також правопівкульне мислення ґрунтується на асоціативних і синтетичних механізмах опрацюванні даних, які дозволяють цілісно сприймати інформацію. Натомість, ліва півкуля, яка відзначається високим вмістом сірої речовини виконує функції логічного, аналітичного мислення та мовленнєвої діяльності. У процесі навчання діти з домінуванням правої півкулі схильні більше застосовувати образне мислення, віддають перевагу схемам, аналогіям, мають розвинену зорово-просторову пам'ять, а також здатні до інтуїтивного аналізу. До того ж, у процесі розуміння і засвоєння знань важливим чинником є контекст, у якому подається інформація [2].

Зважаючи на специфічні нейропсихологічні особливості учнів з домінуванням лівої руки, в інклюзивному освітньому середовищі вони потребують особливої уваги. У процесі навчання вони можуть стикатися з низкою труднощів, які, з одного боку зумовлені нейрофізіологічними особливостями, а з іншого – невідповідністю просторово-предметного середовища їхнім потребам. У забезпеченні комфортного фізичного простору для навчання таких дітей просторово-предметна організація класу є однією з умов. Слід відмітити, що в закладах освіти традиційне розміщення джерела світла з лівого боку (вікон або настільних ламп), що орієнтоване на дітей з домінуючою правою рукою. Відповідно для дітей з домінуванням лівої руки це створює оптичні перешкоди у вигляді тіні від руки на письмовій поверхні, що призводить до вимушеного згинання зап'ястя та порушення постави. Відтак, тривале перебування руки у такому положенні може призвести до втоми, м'язового перенапруження та ризиків для опорно-рухового апарату.

Також під час письма дитина не веде, а штовхає ручку, що потребує додаткових м'язових зусиль. Це спричиняє швидко втомлюваність дитини, зниження точності рухів

і порушення графомоторики. На ранніх етапах навчання письму це може зумовлювати негативне емоційне ставлення дитини до письма, яке сприймається як складна і фізично виснажлива діяльність. Окрім того, практичні труднощі можуть виникати через неадаптованість навчального інструментарію: комп'ютерні миші, музичні інструменти, мікроскопи тощо адаптовані до потреб учнів з домінуючою правою рукою. Така невідповідність може призводити до зниження ефективності навчальної діяльності та формувати відчуття дискомфорту, фрустрації та невпевненості у власних силах.

Серед найпоширеніших навчальних труднощів у дітей з домінуванням лівої руки виокремлюють труднощі з розуміння прочитаного тексту; прояви дислексії, дисграфії, дзеркального письма; порушення просторової орієнтації, а також візуально-моторної координації. Також можливе формування і вторинних психологічних труднощів, таких як: підвищена тривожність, невпевненість у собі; емоційне напруження під час виступів перед класом або публічного виконання навчальних завдань. Такі прояви труднощів необхідно враховувати під час здійснення психологічного супроводу.

Психолого-педагогічні рекомендації щодо здійснення супроводу дітей з домінуючою лівою рукою:

- урахування індивідуальних психофізіологічних характеристик дітей з домінуючою лівою рукою – домінування правої півкулі головного мозку; повільніше дозрівання мозолистого тіла (може зумовлювати затримку міжпівкульної взаємодії, дзеркальне письмо і труднощі в розрізненні «ліво-право»); асиметрія мозкових структур; специфіка координації рухів, що спричиняють труднощі у користуванні предметами і обладнанням;
- урахування особливостей функціонування когнітивних процесів. Учні з правопівкульною домінантністю характеризуються переважанням образного мислення (діти краще сприймають інформацію через кольори, схеми, образи, зображення), контекстозалежного сприймання, інтуїтивного розуміння та емоційно-асоціативної пам'яті. У традиційно організованому освітньому середовищі, орієнтованому на абстрактно-логічне мислення, ці особливості часто залишаються поза увагою, що може призводити до зниження навчальної мотивації, труднощів у засвоєнні матеріалу і зростання емоційної напруги;
- забезпечення сприятливої емоційної атмосфери у освітньому середовищі. Різні емоційні переживання, у тому числі негативного спектра (сум, пригнічення, тривога тощо) пов'язані з активністю правої півкулі мозку, яка є провідною у дітей з домінуючою лівою рукою. Така особливість обумовлює емоційну чутливість до стресових чинників;
- адаптація фізичного середовища навчання відповідно до потреб учнів з домінуванням лівої руки – полягає у врахуванні розміщення джерела світла, зручного письмового приладдя. Учні з домінуючою лівою рукою доцільно садити зліва від дитини, у якій домінує права рука. Це допоможе уникнути механічний контакт ліктями під час письма. Комфортним місцем може бути крайній лівий ряд, де дитина зможе вільно рухати рукою під час письма та уникати затінювання і мимовільного стирання написаного тексту. Для затінювання робочої поверхні важливо, щоб освітлення було розміщене справа або з переду від дитини. Це сприятиме збереженню зору і зменшенню візуального напруження. У міжнародних освітніх системах, зокрема Фінляндії, Канади, Японії практика адаптації фізичного середовища до індивідуальних потреб учнів, включно з домінуванням лівої руки, розглядається як елемент інклюзивної практики відповідно до принципів універсального дизайну. У межах таких систем передбачається створення гнучкого навчального простору, використання спеціальних навчальних матеріалів – все це сприяє задоволенню освітніх потреб усіх учнів [6].

Така адаптація фізичного простору є необхідністю, оскільки ґрунтується на неврологічних та психофізіологічних особливостях розвитку дитини і відповідає принципам

інклюзивної освіти. Окрему увагу варто приділяти орієнтуванню дитини у фізичному просторі, впроваджуючи інтегративні вправи та ігри, що сприяють розвитку просторових уявлень і формуванню впевненості у власних силах. Доцільним є використання вправ на розвиток моторики, симетричного малювання, логоритміки.

Акцент на сильних сторонах учнів з домінуванням лівої руки, таких як: образне мислення, високий рівень зорової пам'яті, інтуїтивний аналіз інформації, здатність до синтетичного мислення та асоціативного зв'язку, має суттєве значення. Такий підхід дозволяє підтримувати внутрішню мотивацію до навчання та формувати позитивний «Я-образ».

Таким чином, актуалізується потреба у нових педагогічних підходах, що враховують індивідуальні особливості функціонування мозкової асиметрії, зокрема у дітей з домінуванням лівої руки. Це сприятиме створенню більш збалансованого освітнього середовища, орієнтованого на реалізацію потенціалів ліво- і правопівкульних стратегій пізнання. Разом з тим важливим є врахування емоційного компонента у підтримувальному освітньому середовищі через зниження рівня зовнішнього тиску і підвищення мотивації за допомогою позитивного підкріплення. Позитивним емоційним підкріпленням у навчальній діяльності може бути: акцентування вчителя на особистих досягненнях учня; підтримка у випадку помилки («Спробуй ще раз!»); прояви схвалення з боку вчителя («Мені сподобалося як ти подумав», «ти добре впорався із завданням»).

З урахуванням сучасного міждисциплінарного підходу, що інтегрує положення нейропсихології, вікової та педагогічної психології, інклюзивної педагогіки, психологічний супровід дітей з домінуванням лівої руки розглядається нами як цілісний і динамічний процес, спрямований на адаптацію, розвиток особистості, реалізацію індивідуального потенціалу дитини в умовах інклюзивної освітньої взаємодії. Психологічний супровід є активним процесом співпраці фахівців і спрямований на розуміння та підтримку особливостей мислення і емоційних станів дитини. Адже діти з домінуванням лівої руки часто відчують себе «інакшими» у середовищі, де домінує норма праворукості. Психологічний супровід слід розглядати як цілісний процес, що охоплює напрямки роботи, які є взаємодоповнюючими – адаптацію, розвиток, корекцію, підтримку.

Основні напрямки психологічного супроводу дітей з домінуванням лівої руки в інклюзивному освітньому середовищі, які сприятимуть формуванню і розвитку здорової ідентичності, стійкої самооцінки у дітей, навичкам саморегуляції:

1. *Психологічна діагностика.* Психологічна діагностика у контексті роботи з дітьми з домінуванням лівої руки представляє собою глибоке, багатовимірне дослідження, що дозволяє розкрити внутрішній світ дитини. Вона полягає у здійсненні комплексної оцінки індивідуального когнітивного профілю дитини, що враховує особливості візуально-просторового мислення, інтуїтивних особливостей, аналітичних навичок, які у дітей з домінуванням лівої руки можуть значно відрізнятися від стандартних шаблонів. Також створення максимально точного нейропсихологічного профілю діагностика вимагає визначення особливостей латеральності, а саме проявів переваги ноги, вуха, ока. Це дозволяє прогнозувати потенційні складнощі у сприйнятті інформації, комунікативній взаємодії, емоційних реакціях. Окрім того, діагностичний напрямок передбачає оцінку рівня емоційної адаптації дитини до освітнього середовища, особливостей її самооцінки, внутрішньої навчальної мотивації, які виступають важливими предикторами успішної соціальної інтеграції в інклюзивний простір. Варто зазначити, що діагностичний напрямок не обмежується фіксацією наявних труднощів, а виконує прогностичну функцію. Так, на основі результатів психодіагностики вибудовується траєкторія психологічної підтримки, з урахуванням індивідуального підходу, що враховує нейропсихологічний профіль та унікальні адаптаційні ресурси дитини. Отже, психологічна діагностика забезпечує системний



моніторинг психоемоційного стану дитини та служить основою для своєчасного перегляду і оптимізації заходів психологічного супроводу відповідно до потреб дитини.

2. *Психологічна підтримка становлення особистісної ідентичності в інклюзивному середовищі.* Головний зміст цього напрямку полягає у тому, щоб допомогти дитині розвинути цілісне розуміння власного «Я» в контексті індивідуальних особливостей, зокрема домінування лівої руки; закріплення стійкого позитивного образу себе, розвиток впевненості у власних силах, а також подолання внутрішніх бар'єрів. Важливо допомогти дитині усвідомити себе як цінну особистість з індивідуальним стилем мислення, емоційного реагування, що не потребує виправлення, а навпаки – може бути джерелом самореалізації. Завдання напрямку спрямовані на залучення дитини до таких видів діяльності, у яких вона може проявляти свої сильні сторони – образне мислення; творчість; нестандартне бачення. Разом з тим необхідною є робота з батьками та педагогами щодо формування знань про надання підтримки в разі невдач, розчарувань, порівнянь з дітьми з домінуючою правою рукою.

3. *Робота з педагогами.* Важливим напрямком психологічного супроводу є психолого-просвітницька діяльність з педагогічними працівниками, спрямована на формування обізнаності щодо особливостей когнітивного та психоемоційного розвитку дітей з домінуванням лівої руки. У наукових дослідженнях підкреслюється необхідність підвищення рівня обізнаності педагогів з метою створення підтримувального освітнього середовища, яке б спрямо емоційному благополуччю дітей з домінуючою лівою рукою [7]. Задля уникнення використання стереотипних висловлювань у процесі навчальної взаємодії, вчителі повинні бути обізнаними щодо психофізіологічних особливостей дітей з домінуванням лівої руки. Досягнення цього можливе шляхом проведення консультування педагогів, яке охоплює питання специфіки сприймання навчального матеріалу даної категорії учнів, а також впровадження рекомендацій щодо адаптації освітнього середовища. Зокрема, йдеться про організацію посадки дітей у класі, де є учень з домінуванням лівої руки, облаштування фізичного простору, використання технічних засобів навчання та інших спеціально адаптованих для навчання приладів.

4. *Робота з батьками.* Ключовим напрямком психологічного супроводу дітей з домінуванням лівої руки в інклюзивному середовищі є робота з батьками. У науковій парадигмі інклюзивної освіти сім'я виступає не лише первинним інститутом соціалізації дитини, а й активним суб'єктом психолого-педагогічного супроводу дитини. Це набуває особливої актуальності, оскільки саме в родині формуються уявлення про «норму», прийняття власних відмінностей та самооцінка. Під час психологічного супроводу важливо ознайомлювати батьків з особливостями психоемоційного розвитку, мотиваційної сфери, когнітивних процесів дитини у різні вікові періоди. Важливо також формувати у батьків уявлення про підтримуючий стиль виховання, навчати навичкам емпатійного спілкування та позитивного підкріплення.

**Висновки.** Таким чином, ліворукість розглядається як форма нейропсихологічної варіативності розвитку, що супроводжується низкою специфічних індивідуальних особливостей і потребує психологічного супроводу в умовах інклюзивного освітнього середовища. Психологічний супровід має бути спрямований на формування адаптивних навичок, розвиток емоційної стійкості, підтримку позитивного самосприйняття, забезпечення інтеграції дитини до шкільного колективу. Ключовим завданням є створення сприятливих умов, що відповідають індивідуальному когнітивному профілю кожної дитини з урахуванням її нейропсихологічної специфіки. Ефективність психологічного супроводу забезпечується через дотримання принципів розвитку компенсаторних механізмів, підтримки позитивної мотивації до навчання, індивідуалізації.

**Список використаної літератури**

1. Satz Paul; Orsini, Donna L.; Saslow, Eric; Henry, Rolando. The pathological left-handedness syndrome. *Brain and Cognition*. Vol. 4, № 1. P. 27–46. DOI: 10.1016/0278-2626(85)90052-1
2. Zăvoianu E.A., Ciucă, S. G. The Left Handed Child and Learning Difficulties. *Technium Social Sciences Journal*. 43 (1). P. 129–135. DOI: 10.47577/tssj.v43i1.8766
3. Чеканська Л. М. Проблеми навчання та виховання ліворуких дітей. *Збірник наукових праць «Проблеми сучасної психології»*. 2017. № 35. С. 460–469. DOI: <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2017-35.%p>
4. Michel G. F. Handedness Development: a model for investigating the development of hemispheric specialization and interhemispheric coordination. URL: <https://doi.org/10.20944/preprints202105.0126.v1> (дата звернення: 20.07.2025).
5. Villar-Rodríguez, E., Palomar-García, M. Á., Hernández, M., Adrián-Ventura, J., Olcina-Sempere, G., Parcet, M.-A., & Ávila, C. Left-handed musician show a higher probability of atypical cerebral dominance for language. *Human Brain Mapping*. URL: <https://doi.org/10.1002/hbm.24929> (дата звернення: 22.07.2025).
6. European Agency for Special needs and Inclusive Education. Inclusive Education and Universal Design for Learning. URL: <https://www.european-agency.org/resources/publications> (дата звернення: 21.07.2025).
7. Sewalem T.A., R. Gebre. Psychological experiences of left handed children: phenomenological study. *Educational Point*. 2024. 1 (1). URL: <https://educationalpoint.net/download/psychosocial-experiences-of-left-handed-children-phenomenological-study-15002.pdf> (дата звернення 22.07.2025).

**PSYCHOLOGICAL SUPPORT FOR CHILDREN WITH LEFT-HAND DOMINANCE  
IN AN INCLUSIVE EDUCATIONAL ENVIRONMENT****Tetiana Ostrianko**

*Volodymyr Dahl East Ukrainian National University,  
17, John Paul II Str., Kyiv, Ukraine, 01042  
e-mail: [ostrianko\\_ts@ukr.net](mailto:ostrianko_ts@ukr.net)*

The article explores the specific features of psychological support for children with left-hand dominance in an inclusive educational environment. Left-handedness is considered a variant of neuropsychological norm associated with the predominant activity of the right hemisphere of the brain, which determines the peculiarities of thinking, perception, emotional response, and motor skills. The modern educational system is mainly oriented toward the needs of right-handed children, which may create certain difficulties in the learning, adaptation and development of students with left-hand dominance. The author analyzes the psychophysiological and neuropsychological characteristics of left-handed children and identifies that such children have specific neuro-needs that must be taken into account when organizing the educational process in an inclusive environment.

The author emphasizes the specific learning needs of this group of children, in mirror writing, spatial orientation challenges, anxiety, and decreased learning motivation. Psychological support is considered a holistic process that promotes the development of the child's individual potential, the formation of a positive self-concept, and social integration. The main areas of psychological support are defined, including diagnostics, support for the development of personal identity, and collaboration with parents and teachers.

These areas are aimed at ensuring successful adaptation to the learning process, fostering self-confidence, and enhancing children's independence. Practical psychological and pedagogical recommendations are formulated for creating a comfortable environment for the education, upbringing, and development of children with left-hand dominance in inclusive educational settings.

The conclusion emphasizes the need for an interdisciplinary approach to supporting children with left-hand dominance, which combines knowledge from physiology, neuropsychology, and inclusive pedagogy.

*Key words:* psychological support, inclusion, children with left-hand dominance, educational environment, neuro-needs.